

ÎNCHEIERE

27 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, reprezentat de Cristina Rotari, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Justiției împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității cu privire la contestarea actului administrativ, împotriva deciziei din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a casat hotărârea din 10 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care s-a admis acțiunea depusă de Ministerul Justiției,

constată:

La 10 martie 2017, Ministerul Justiției a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 02 ianuarie 2017, a fost informat că prin decizia nr. 439/16 din 23 septembrie 2016 adoptată de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, s-a recomandat Ministerului Justiției să întreprindă măsurile necesare pentru a asigura accesibilitatea informației pe pagina web oficială pentru vorbitorii de limbă rusă.

Reclamantul consideră că faptele constatate prin decizia nominalizată sunt contrare dispozițiilor legale în vigoare. Or, prin hotărârea nr. 36 din 05 decembrie 2013 a Curții Constituționale, Curtea s-a exprimat asupra clauzei constituționale argumentând că statutul limbii de stat are menirea să contribuie la crearea garanțiilor necesare pentru folosirea ei plenară în toate sferele vieții politice, economice, sociale și culturale.

La fel, Curtea Constituțională a reținut că limba de stat, limba română, este elementul de identificare a statului, considerat esențial în definirea identității constituționale a statului și populației acestuia, fiind puse alături de drapelul, stema și denumirea oficială a statului, având un rol cheie în sistemul valoric creat prin proclamarea independenței Republicii Moldova.

Astfel, reclamantul Ministerul Justiției a opinat că Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova vine să concretizeze

rolul limbii de stat, și anume că limba de lucru în organele puterii de stat, administrației de stat și organizațiilor obștești, cât și limba de corespondență dintre organele puterii de stat, administrației de stat este limba de stat și, astfel, limbii române i se determină statutul de limbă de stat, iar limbii ruse, alături de limba română, i se atribuie funcția de comunicare între națiuni, statul asumându-și obligația de a asigura condițiile necesare pentru folosirea și dezvoltarea pe teritoriul Republicii Moldova a limbilor populațiilor de alte naționalități care locuiesc în republică (ucraineană, rusă, bulgară, ivrit) pentru satisfacerea necesităților lor național-culturale.

Statul garantează persoanelor ce aparțin minorităților naționale dreptul la egalitate în fața legii, fapt reglementat în Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor.

Orice discriminare din motivul apartenenței la minoritate națională este interzisă, și în ceea ce ține de publicarea informației pe pagina oficială, astfel reclamantul a remarcat faptul că în conformitate cu pct. 31 al hotărârii Guvernului nr. 188 din 03 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua internet, informația pe paginile-web oficiale se publică în conformitate cu legislația în vigoare privind funcționarea limbilor și se recomandă traducerea informației într-o limbă de circulație internațională, în cazul existenței în lista de personal a funcției de traducător, motiv pentru care consideră că publicarea informației în limba oficială denotă un tratament egal față de toți cetățenii Republicii Moldova. Or, discriminarea constituie orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale.

Principiul nediscriminării este înscris, practic, în toate tratatele și documentele internaționale de protecție a drepturilor omului, iar în art. 14 din Convenția Europeană este stabilit că exercitarea tuturor drepturilor și libertăților pe care ea le recunoaște trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere sau orice altă situație și astfel, având în vedere complexitatea principiului nediscriminării, pentru facilitarea aplicării acestuia, art. 14 din Convenție explică criteriile de discriminare, iar pentru a fi vorba despre discriminare, situațiile în discuție trebuie să fie comparabile. Or, în cauza dată, situațiile petiționarului, vorbitor de limbă rusă, precum și a cetățenilor Republicii Moldova, care posedă limba de stat sunt identice, deoarece au acces neîngrădit la informațiile postate pe pagina web a Ministerului Justiției al R. Moldova, prin urmare ambele părți sunt tratate egal.

Totodată, reclamantul Ministerul Justiției a specificat că cel de-al doilea criteriu al unei eventuale discriminări acceptate în lumina dispozițiilor art. 14 este ca ea să aibă o justificare obiectivă și rezonabilă or, potrivit prevederilor hotărârii Guvernului nr. 188 din 03 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua internet, la pct. 31 este recomandat traducerea informației într-o limbă de circulație internațională, în cazul existenței în lista de personal a funcției de traducător.

Acordarea și folosirea informației în alte limbi, ține nu de dreptul la nediscriminare, ci de drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, iar reieșind din prevederile Regulamentului de activitate a pârâtului, aprobat prin Legea nr. 298 din 21 decembrie 2012, constatarea încălcării drepturilor acestora nu intră în aria sa de competență.

Deopotrivă, conform articolului 8 din Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, statul asigură publicarea actelor normative, comunicărilor oficiale și altor informații de importanță națională în limbile moldovenească și rusă. Actele normative pot fi vizualizate prin accesarea versiunii în limba rusă a paginii lex.justice.md, posesorul căruia este Ministerul Justiției.

În conformitate cu articolul 11 din aceeași Lege, informația cu caracter public ce se referă nemijlocit la ocrotirea sănătății, la asigurarea ordinii publice și a securității cetățenilor, precum și informația vizuală în instituțiile Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, Procuraturii, se perfectează în limba moldovenească, dar, după caz, la decizia autorităților administrației publice locale, și în altă limbă, în conformitate cu legislația în vigoare.

Astfel, reieșind din prevederile respective, Curtea Constituțională a constatat în hotărârea nr. 28 din 30 mai 2002 că articolele 10 și 11 alin. (1) din Legea minorităților naționale atribuie limbii ruse o arie de acțiune mai largă decât cea stabilită prin cadrul constituțional și legal în vigoare și, concomitent, informația cu caracter public, în sensul articolelor 28 și 29 din Legea funcționării limbilor, precum și orice alte informații vizuale prezentate populației din Republică, se întocmește în limba de stat și se traduc în limba rusă doar în caz de necesitate.

În atare circumstanțe, reclamantul a invocat că o asemenea decizie, care este contestată prin prezenta acțiune, este fără precedent în Republica Moldova și că majoritatea autorităților de stat nu au o pagină oficială în limba rusă.

Totodată, reclamantul a punctat că prin scrisoarea nr. 10/503 din 16 ianuarie 2017 a solicitat Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, revocarea integrală a deciziei nr. 139/16 din 23 septembrie 2016, iar prin răspunsul nr. 03/228 din 10 februarie 2016, recepționat la 15 februarie 2017, pârâtul a comunicat că în conformitate cu pct. 65 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, aprobat prin Legea nr. 298 din 21 decembrie 2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, decizia Consiliului poate fi contestată în instanța de contencios administrativ.

În această ordine de idei, reclamantul Ministerul Justiției a solicitat anularea deciziei nr. 439/16 din 23 septembrie 2016 adoptată de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității

Prin hotărârea din 10 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a respins ca fiind depusă peste termen acțiunea Ministerului Justiției (vol. I, f.d. 78, 82-88).

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că temeiurile invocate de Ministerul Justiției în cererea de chemare în judecată nu se încadrează în prevederile legii.

Totodată, prima instanță a notat că pentru contestarea deciziei nr. 439/16 din 23 septembrie 2016 a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, legea nu prevede obligativitatea respectării căii prealabile de soluționare a litigiului prin formularea unei cereri prealabile, iar drept urmare reclamantul trebuia să conteste actul administrativ direct în instanță de contencios administrativ.

Prin decizia din 23 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 10 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (vol. I, f.d. 126, 127-133).

Prin decizia din 14 martie 2018 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de către Ministerul Justiției și s-a casat decizia din 23 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, iar cauza a fost restituită la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (vol. I, f.d. 156-165).

În consolidarea soluției sale, instanța de recurs a conchis că, în speță, termenul de adresare în instanța de judecată a început a curge din data recepționării răspunsului la cererea prealabilă, adică din 15 februarie 2017 și prin urmare reclamantul, înaintând cererea de chemare în judecată la 10 martie 2017, nu a omis termenul de adresare în instanța de judecată în temeiul Legii contenciosului administrativ.

Or, deși conform pct. 65 din Regulamentul de activitate al consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității aprobat prin Legea nr. 298 din 21 decembrie 2012, decizia Consiliului poate fi contestată în instanța de contencios administrativ, persoana care se consideră lezată în drepturi, nu poate acționa direct în instanța de contencios administrativ, ci urmează să respecte procedura extrajudiciară instituită de articolul 14 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ.

Prin decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 10 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani (vol. I, f.d. 187, 188-196).

Instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant sunt neîntemeiate, nu și-au găsit reflectarea în probele acumulate la materialele dosarului, prima instanță dând o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și corect a aplicat normele de drept material și procedural adoptând o hotărâre întemeiată.

Prin decizia din 17 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de către Ministerul Justiției și s-a casat decizia din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, iar cauza a fost restituită la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (vol. I, f.d. 233-242).

În consolidarea soluției sale, instanța de recurs a reținut că, efectuând o nouă judecare a cauzei, instanța de apel nu a ținut cont de constatările și concluziile instanței de recurs cuprinse în decizia din 14 martie 2018 a Curții Supreme de Justiție. Or, chestiunea tardivității acțiunii dedusă judecății a fost examinată în mod irevocabil, în același proces, de către instanța superioară, iar o soluționare repetată al acestor argumente sau chiar emiterea unei soluții contradictorii celei luate anterior ar încălca grav principiul securității raportului juridic.

Prin decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a casat hotărârea din 10 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care s-a admis acțiunea depusă de Ministerul Justiției și s-a anulat decizia nr. 439/16 din 23 septembrie 2016 adoptată de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (vol. II, f.d. 35, 36-49).

Instanța de apel și-a argumentat concluziile prin faptul că, potrivit constatărilor din decizia din 14 martie 2018 a Curții Supreme de Justiție, care este irevocabilă, reclamantul înaintând acțiunea în judecată la 10 martie 2017 nu a omis termenul de adresare în judecată.

Referitor la fondul cauzei, Curtea de Apel Chișinău a reținut că protecția și încurajarea limbilor regionale sau minoritare nu trebuie să se facă în detrimentul limbilor oficiale și a necesității de a le însuși.

Astfel, în condițiile speței, publicarea informației în limba română denotă un tratament egal față de toți cetățenii Republicii Moldova, or, discriminarea constituie orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criterii reale.

Mai mult ca atât, acordarea și folosirea informației în alte limbi ține nu de dreptul la nediscriminare, ci de drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, iar reieșind din prevederile Regulamentului de activitate a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, constatarea încălcării drepturilor acestora nu intră în aria sa de competență.

În această ordine de idei, Curtea de Apel Chișinău a conchis că în circumstanțele în care informația pe paginile-web oficiale se publică în conformitate cu legislația în vigoare privind funcționarea limbilor, în speță pagina web a Ministerului Justiției fiind în limba română, adică în limba oficială a Statului, actul administrativ contestat este ilegal. Or, fără a diminua dreptul tuturor justițiabililor de a-și vorbi limba maternă în viața de zi cu zi, comunicările oficiale, alte informații de importanță națională se vor elabora în primul rând, în limba oficială a Statului, limba rusă constituind o opțiune subsecventă. Cu atât mai mult că, toate actele normative sunt plasate pe portalul lex.justice.md, care pot fi accesate și vizualizate și în versiunea rusă.

La 23 ianuarie 2019, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, reprezentat de Cristina Rotari a declarat recurs împotriva deciziei din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 53 recto-verso, 54).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel a interpretat în mod eronat prevederile pct. 65 din Legea nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului, în partea ce privește necesitatea respectării procedurii prealabile, iar în aceste circumstanțe, Ministerul Justiției a încălcat termenul de 30 de zile de contestare a deciziei în cauza nr. 439/16, inclusiv din considerentul că a contestat decizia cu cerere prealabilă.

Sub acest aspect recurentul a relevat că a prezentat suficiente probe care demonstrează indubitabil că decizia pe cauza nr. 439/16 a fost adusă la cunoștința Ministerului Justiției la 17 noiembrie 2016 și nu 02 ianuarie 2017, fapt care denotă încălcarea și a termenului de contestare a actului administrativ. Însă, instanța de apel nu dat o apreciere justă înscrisurilor prezentate de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, încălcând astfel dreptul la apărare.

La fel, recurentul a considerat că instanța de apel în mod eronat a ajuns la concluzia că la adoptarea actului administrativ contestat în speță, autoritatea emitentă și-a depășit competențele, deoarece constatarea încălcării drepturilor minorităților naționale nu intră în aria sa de competență. Or, de competența Consiliului ține examinarea plângerilor prin care se invocă un presupus fapt de discriminare.

Astfel, prin decizia disputată, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a constatat că prin omisiunea de a asigura o versiune a site-ului în limba de comunicare interetnică, minoritățile lingvistice sunt limitate în dreptul la acces informațional, or, aceștia nu vor găsi aceleași informații pe care le găsesc vorbitorii limbii oficiale. Respectiv, tratarea unei persoane sau a unui grup de persoane într-o manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă, în baza unui criteriu protejat, constituie discriminare.

În această consecvență, recurentul a considerat că a acționat în limitele competențelor sale funcționale. Prin urmare, instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că recurentul nu este competent de a constata săvârșirea unei fapte de discriminare pe criteriu de limbă, manifestată prin încălcarea dreptului de acces la informații de importanță națională.

În această ordine de idei, recurentul Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, reprezentat de Cristina Rotari a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 10 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza *Lebedinschi vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, § 32; cauza *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, cauzele *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, § 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, § 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, § 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele

urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii vs Franța*, 23 octombrie 1996, § 40; *Tricard vs Franta*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag vs Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 1 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard vs Franta*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa vs România*, 9 decembrie 2014, § 16; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Ponomaryov vs Ucraina*, 3 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko vs Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilită data când decizia din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și reprezentantului acestuia Cristinei Rotari, iar drept consecință nu poate fi stabilit momentul când începe să curgă termenul de exercitare a dreptului de a ataca hotărârea judecătorească.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, reprezentat de Cristina Rotari rezultă că acesta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea unor circumstanțe factice ale cauzei, transpunerea normelor legale.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vedește că argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă,

aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, reprezentat de Cristina Rotari nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului și reprezentantului acestuia cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, reprezentat de Cristina Rotari nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, reprezentat de Cristina Rotari împotriva deciziei din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, reprezentat de Cristina Rotari împotriva deciziei din 21 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Justiției împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității cu privire la contestarea actului administrativ.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Mariana Pitic

Maria Ghervas